

Hana Valenta

Nepokojná mysl

● — pointa

5 MLADÝCH VĚDCŮ – 5 ROZHOVORŮ – 5 PŘÍBĚHŮ

Nepokojná mysl

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.pointa.cz
www.albatrosmedia.cz

● ■ **pointa**

Hana Valenta
Nepokojná mysl – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

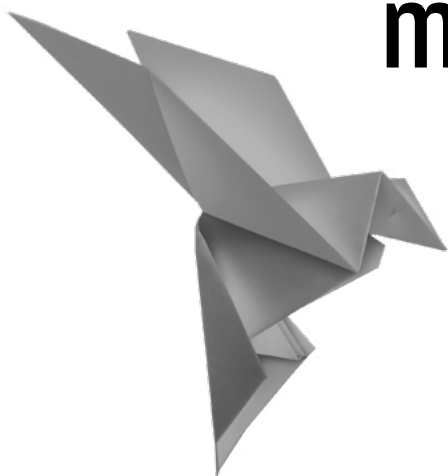
ALBATROS **MEDIA**

Hana Valenta

Nepokořná mysl

Hana Vařenta

Nepokořná mysl

2026

Příběhy jsou fiktivní, inspirované skutečnými osobami,
jejichž jména byla změněna. Rozhovory jsou pravdivé.

Předmluva

Znáš někoho, kdo je vědec?

Viš, v jakém oboru pracuje?

Viš, jak vypadá jeho nebo její den?

Co takoví vědci dělají a co se jim honí hlavou?

Tato kniha ti umožní nahlédnout do života vědce. A nejen jednoho. Přečteš si rozhovory s pěti mladými vědci (ve věku 23 až 32 let), kteří jsou doktorandy nebo nedávno získali doktorát v rozličných oblastech od přírodních věd po strojírenství. Každý rozhovor je doprovázen příběhem ilustrujícím momenty a situace z jejich každodenního života.

Příběhy jsou fiktivní, ale inspirované skutečnými lidmi. Vnímej a interpretuj je podle svého.

Užitečnou pomůckou může být slovníček pojmů, který najdeš na konci této knihy. Každé slovo označené v textu hvězdičkou (*) je zde vysvětleno jazykem ne-vědců. Opravdu jsem se snažila, tak snad ti to pomůže.

A pokud se ptáš, proč jsem tuto knihu napsala, vysvětlení je velmi jednoduché. Jsem také vědkyně, konkrétně biochemik. Když se setkám s rodinou nebo přáteli a oni se zeptají na mou práci, často mám pocit, že konverzace drhne, že nedokážu jasně vysvětlit, co vlastně dělám a k čemu je to dobré. Výsledkem je, že buďto během minuty ztratím jejich pozornost, anebo si na konci debaty stejně myslí, že brzy objevím lék na rakovinu (což samozřejmě neobjevím). Podobný vzorec vídám u mnoha svých kolegů a přátel z rozličných oborů a v různých zemích.

Ano, věda může být velmi abstraktní a obtížná. Ale věda je také krásná. Proto si většina vědců zvolila tuto cestu.

Touto knihou chci překlenout komunikační propast mezi vědci a všemi, kteří se o vědu zajímají a přáli by si do tohoto světa proniknout o trošku víc.

Ready? Tak pojďme na to...

Lucas

Student 1. ročníku doktorského studia, Belgie

Děti vnímají čas jinak než dospělí. Plyne pro ně tak nějak pomaleji, vidí ho z jiné perspektivy. Když bylo Lucasovi kolem osmi let a jezdil s rodiči k babičce, která bydlela na pobřeží, vždycky mu to připadalo jako velký výlet. Úplná výprava. Nakonec to bylo jen dvacet minut jízdy po dálnici a dalších pět po místní silnici. Když ale seděl na zadním sedadle a pozoroval míjející pole a velká hejna ptáků přilétajících od moře, připadalo mu, že uběhlo téměř půl dne, než zastavili u babičky na dvoře.

Dnes jezdí Lucas do laborky autem každý den. Vyjde to tak na čtyřicet minut – padesát, když je špička a silnice jsou narušené. Nebo taky na dvě hodiny, když je na dálnici nehoda. Ale to se stává spíš výjimečně. Tohle dojíždění je Lucasův čas pro sebe sama. Ráno je to pomalý přechod do pracovního rytmu. Naladí si podcast ze série *Co je septem...*, který je o... v podstatě o všem. Moderují ho dva chlápci, Paolo a Pablo (na jejich národnost se mě neptejte, ale ta stejně není podstatná), a každý díl začíná úplně stejně: jeden z nich pošeptá druhému slovo nebo krátkou větu. To slovo pak určuje téma celé epizody, zároveň ho však ani jeden z nich nesmí vyslovit nahlas. A vy jakožto posluchači podcastu samozřejmě nevíte, o jaké slovo jde, a snažíte se to uhádnout. Že to zní jako blbost nebo levný trik? Možná, ale tohle duo má velký smysl pro vtip. Jak si jistě umíte představit, diskuze se často odchýlí k úplně jinému

tématu. Naposledy skončili u nudistických pláží. Ale fráze, kterou Pablo pošeptal Paolovi hned na začátku, zněla „čokoládová poleva“. Jo, oni na konci epizody to tajemné slovo vždycky prozradí. Je třeba uznat, že některé díly jsou naprosto vymazlené, a v jiných opravdu mluví o ničem. Ale na tom nezáleží. Hlavní je, že přitom Lucas nemusí moc přemýšlet a může jen postupně zapínat mozek.

Občas taky poslouchá podcast o genetice a léčbě rakoviny, v němž Jonathan Brooks, bývalý šéfredaktor významného vědeckého časopisu, vede rozhovory s vědci z celého světa. To je tak trochu Lucasova nemoc z povolání: poslouchat Brooksovy podcasty a odebírat tištěnou verzi časopisu Cancer Discovery. Vždycky ho fascinovalo, kolik toho v dnešní době, v 21. století, o rakovině víme, a přesto ji stále neumíme vyléčit. Na druhou stranu, těžko říct, co všechno ještě nevíme – a že toho určitě nebude málo. Individuální riziko vzniku rakoviny se napříč populací liší a je silně ovlivněno naší genetickou výbavou. Je celkem děsivé, že jedna jediná mutace genu, jedna zblázněná buňka v lidském těle stojí na počátku většiny případů rakoviny.

Na tomhle podcastu má Lucas vážně rád, že Jonathan nikdy nenechá hosty uniknout otázkám. Je velmi přímý, nebere si servítky, a i když se někteří z dotazovaných snaží odpovědi vyhnout a zachovat si tvář, nakonec je zatlačí do kouta a tu odpověď z nich vymáčkne. Jistě, rakovina není příjemné téma, a to ani pro vědce a lékaře, kteří se s ní denně setkávají. *Mluvme o tom, o rakovinách všech typů, o tom, jak se dají nebo nedají léčit. Nevytvářejme další tabu, tabu je na světě dost*, hlásá Jonathan. Lucas v tomhle podcastu vidí jednu velkou výhodu – přináší mu

aktuální informace o nejnovějším vývoji ve výzkumu rakoviny. Publikace, o nichž se hosté v podcastu zmíní, si pak často vyhledává, ukládá do složky *k_preteni* a během obědové pauzy se je snaží číst. Nestíhá je přelouskat všechny, popravdě navíc ani polovině metod, které články rozebírají, (zatím) nerozumí. Stejně má ale vždycky pocit lehkého adrenalinového nadšení, když otevře článek, který vyšel včera, a je tudíž nejvíc *hot*.

Jeho večerní cesta z práce domů je jiná kapitola. Hodí bágel na zadní sedadlo, nasedne do auta a chvíli jen tak čučí. Pro dnešek hotovo. Obvykle takhle sedí několik minut, pozoruje světla v oknech ústavu a stíny lidí pobíhajících po schodišti. Pak nastartuje motor a zapojí telefon do USB.

Hudba → Knihovna → Daft Punk.

Play.

Víc nahlas.

Ještě trochu víc.

Když opouští parkoviště, zpívá nahlas s elektronickými hlasy kapely.

Prima.

Jednou je to Daft Punk, jindy Duffy nebo ještě někdo další, záleží na náladě. I když Daft Punk jsou jeho oblíbenci, o tom žádá. Je to takový rituál. Prostě šlápnout na plyn, vykrošit to ven z parkoviště a mega prudce zrychlovat na cestě podél ústavu až na dálnici, nechat repráky dunět a sám vřískat s nima. Obvykle nechává playlist hrát celou cestu až domů, takže není divu, že se v decibelech utopí jakýkoli jiný zvuk, třeba vyzvánění telefonu.

A sakra.